

HANDLEDNING 2024

Resultat och effekt i en yrkeshögskole- utbildning

FÄRDIGSTÄLLD: 2024-03-18

DNR: MYH 2024/2093

ISBN: 978-91-89815-39-1

Myndigheten för yrkeshögskolan

Förord

Detta stödmaterial vänder sig till dig som ska använda Powerpointpresentationen "Arbete med resultat och effekt i yrkeshögskoleutbildningar".

Vi hoppas att du får nytta av materialet och att det leder till givande diskussioner. Har du frågor eller feedback på materialet så är du alltid välkommen att höra av dig till myndigheten.

Hässleholm den 18 mars 2024

Åsa Kildén

Chef för enheten kvalitetsgranskning och utbildningsfrågor

Innehållsförteckning

Stödmaterial till Powerpointpresentationen "Resultat och effekt i yrkeshögskoleutbildningar"	4
Bild 3. Visionen och det övergripande målet för yrkeshögskolan	4
Bild 4. Begrepp.....	5
Resultat	5
Effekt	5
Process	6
Önskad effekt, målbild och delmål.....	6
Bild 5. Verktyg för att diskutera resultat och effekt	6
Bild 6. Verktyget Kvalitetstriangeln	7
Bild 7. Resultatdiagrammet, ett verktyg för att prata om resultat och effekt	7
Resultatdiagram 1 – utmaningar med studeranderekrytering.....	8
Resultatdiagram 2 – utmaningar med studieavbrott.....	9
Resultatdiagram 3 – utmaningar med låg examensgrad	9
Resultatdiagram 4 – utmaningar för de studerande att komma i "rätt" jobb efter examen.....	10
Resultatdiagram 5 – hög genomströmning och hög andel personer i "rätt" jobb efter examen ...	11
Bild 8. Resultatkedjan – ett verktyg för att arbeta med problemlösning.....	12
Bild 9. Lägg in ditt resultatdiagram här	13
Bild 10. Förslag på frågor att diskutera.....	14
Förslag på underlag	14

Stödmaterial till Powerpointpresentationen ”Resultat och effekt i yrkeshögskoleutbildningar”

Det här stödmaterialiet vänder sig till dig som ska använda Powerpointpresentationen ”Resultat och effekt i yrkeshögskoleutbildningar”. Syftet är att inspirera till att utveckla arbetet med utbildningens resultat och effekt. Målgrupp är anordnare och ledningsgrupper inom yrkeshögskolan. Presentationen hittar du på myh.se på sidan för kvalitetsfrämjande stöd och verktyg.

Innehållet i stödmaterialiet bygger bland annat på en tematisk granskning som gjordes 2021. Slutsatserna av den kan sammanfattas i att bland de utbildningar där resultat och effekt är en del av kvalitetsarbetet kan vi se att utbildningsanordnaren och ledningsgruppen i hög utsträckning arbetar för att nyttja beviljade platser, att de studerande ska fullfölja utbildningen och nå examen.

Vidare utvärderas andelen studerande som nått rätt jobb efter examen.

Utöver detta finns i flera av utbildningarna metoder för att följa upp hur examinerade från utbildningen svarar mot det aktuella kompetensbehov som arbetslivet har och hur utbildningen ger en grund för att arbetsliv och individer ska kunna växa och utvecklas.

Vill du ytterligare fördjupa dig i resultatet av den tematiska granskningen, finns rapporten ”Rapport efter tematisk granskning av arbetet med resultat och effekt inom yrkeshögskolan” tillgänglig. Den går att beställa från Myndigheten för yrkeshögskolans (MYH) diarium, MYH 2021/5043.

I materialet finns också några av de verktyg som vi på MYH använder i dialog med anordnare och ledningsgrupper då vi pratar om systematiskt kvalitetsarbete och resultat och effekt i yrkeshögskoleutbildningar.

Nedan följer de bilder som finns i Powerpointpresentationen, med förslag på hur du kan använda dig av var och en av dem. Vi inleder med presentationens bild nr 3 då de båda första bilderna endast fungerar som en inledning.

Bild 3. Visionen och det övergripande målet för yrkeshögskolan

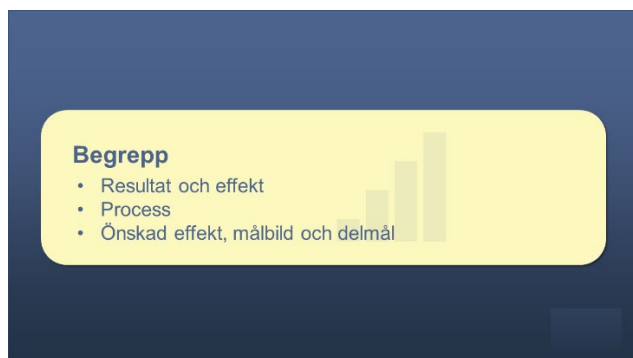

Myndigheten för yrkeshögskolans vision – att arbetsliv och individer har den kompetens de behöver för att kunna växa och utvecklas.

Det övergripande målet för yrkeshögskolan beskrivs i regelverket som en önskad effekt av utbildningsformen – att de utbildningar som ingår i yrkeshögskolan ska svara mot

arbetslivets behov. Det betyder att varje utbildning inom yrkeshögskolan ska bidra med före detta studerande som har en kompetens som är efterfrågad på arbetsmarknaden.

Bild 4. Begrepp

Resultat och effekt är två begrepp som är närliggande.

När MYH pratar om kvaliteten på en utbildning menar vi både det som skapas under utbildningen och den påverkan som utbildningen har på både den studerande och arbetslivet.

Därför har vi valt att särskilja begreppen resultat och effekt och i deras definitioner fånga upp hur viktiga båda aspekterna är för att utbildningarna ska fylla sitt syfte. Nedan följer definitioner av de begrepp som används i materialet.

Resultat

Resultat handlar om hur många av de studerande som når målen för utbildningen, exempelvis

- hur många som söker till utbildningen
- hur många av de studerande som fullföljer utbildningen med godkända resultat
- hur många studerande som gör LIA
- hur många som tar examen och har fått anställning sex månader efter utbildningens slut.

Resultat är ofta siffror som redan samlats in och redovisats för MYH, men det kan även vara kvalitativa uppgifter som är direkt kopplade till utbildningens genomförande, till exempel fokusintervjuer om hur de studerande upplever sin utbildning.

Det kan även handla om könsuppdelad statistik, det vill säga antal män och kvinnor i utbildningen och om det finns avvikelser i exempelvis vilken grad eventuellt underrepresenterat kön fullföljer utbildningen eller till exempel har större utmaningar att få LIA-plats än majoriteten av de studerande.

Effekt

Med effekt menar vi den skillnad som utbildningen gör för den studerande och för arbetslivet. Uppgifter om effekt är ofta mer långsiktiga, och kan utgå från både studerande och arbetsliv. Med effekt syftar vi på uppgifter om hur väl de studerande etablerar sig i sina yrkesroller, hur deras karriärer ser ut och hur väl deras kompetenser från utbildningen matchar arbetslivets behov. Effekt omfattar även arbetslivets perspektiv

och vilket mervärde det skapar för deras verksamheter i att ha rekryterat från utbildningen.

Vilken skillnad gör utbildningen för branschen och arbetslivet? En utbildning med hög effekt ger arbetslivet den kompetens de efterfrågar. De examinerade arbetar då i hög utsträckning inom sitt utbildningsområde på ett sätt som tar tillvara den kunskap, färdighet och kompetens som utbildningen har gett. När både de individer som gått utbildningen och arbetslivet får den kompetens som de behöver för att växa och utvecklas – då har utbildningen den effekt som yrkeshögskolan är ute efter.

Process

I dagligt tal menar man med process något som utvecklas och samtidigt hänger samman. I det här sammanhanget avser vi den dagliga ledningen av en utbildning. Har utbildningen processer som säkerställer att den genomförs på ett bra sätt? Det handlar bland annat om undervisningen, LIA-anskaffning, schemaläggning, betygssättning och liknande. De här processerna behöver fungera väl för att de studerande ska ha goda förutsättningar att nå målen i utbildningen. Processerna bör vara utformade så att de leder till att utbildningen har en hög och jämn kvalitet och svarar mot arbetslivets behov.

Önskad effekt, målbild och delmål

Den önskade effekten, är målbilden för utbildningen som definierades redan i samband med att ansökan om att starta utbildningen formulerades. Med andra ord, vad utbildningen ska göra för skillnad i arbetslivet som behöver kompetensförsörjas. Det kan till exempel handla om ett regionalt och/eller nationellt behov av en specifik yrkesroll.

Ett delmål definieras av ledningsgruppen och är ett önskat resultat i utbildningen. Delmål är ett steg på vägen för att uppnå den önskade effekten, det vill säga den påverkan ledningsgruppen vill att utbildningen ska ha på arbetslivet.

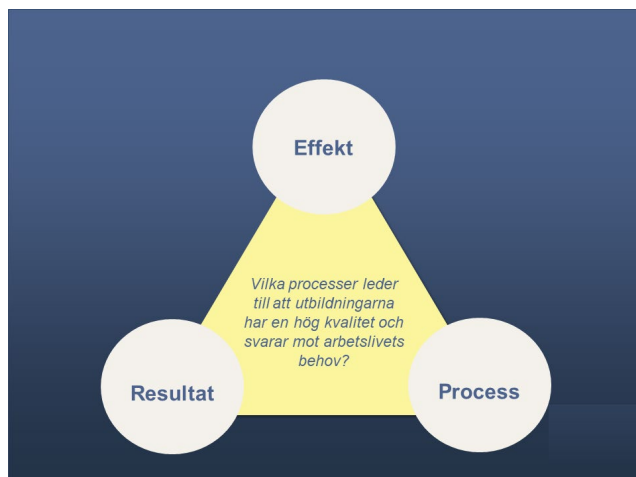
En viktig del då man formulerar delmål är att hitta ett effektivt sätt att mäta och följa upp dem för att se att man är på väg i rätt riktning, det vill säga på väg mot effektmålet.

Bild 5. Verktøy för att diskutera resultat och effekt

I presentationen introduceras tre verktyg: kvalitetstriangeln, resultatdiagrammet samt resultatkedjan. Här i stödmaterialet till workshopledaren presenteras varje verktyg lite mer utförligt.

Bild 6. Verkytget Kvalitetstriangeln

Kvalitetstriangeln är ett verktyg för att visualisera kvalitet i utbildningen. En god kvalitet i en utbildnings genomförande är en framgångsfaktor för att utbildningen ska bidra till kompetensförsörjning av arbetslivet. Ett kvalitetsarbete som synliggör genomförandet och effekten är nyckeln till att nå utbildningens syfte.

Process svarar på frågan: Genomförs utbildningen med sådana processer så att det finns förutsättningar att uppnå goda resultat och en god effekt?

Resultat svarar på frågan: Hur många av de studerande når målen för utbildningen?

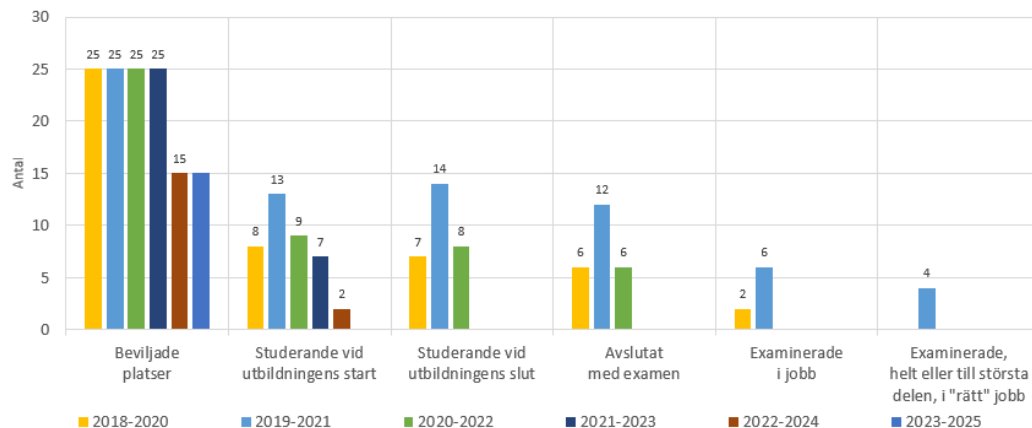
Effekt svarar på frågan: När utbildningen det övergripande målet att kompetensförsörja arbetslivet?

Bild 7. Resultatdiagrammet, ett verktyg för att prata om resultat och effekt

Bild 7 i Powerpointpresentationen visas som resultatdiagram 4 nedan.

Resultatdiagrammet är ett verktyg för att visualisera och analysera utbildningars genomströmning från att den första rekviseringen av statsbidrag görs till den så kallade sexmånaders- eller resultatuppföljningen genomförs sex månader efter att de studerande tagit examen.

Resultatdiagram 1 – utmaningar med studeranderekrytering

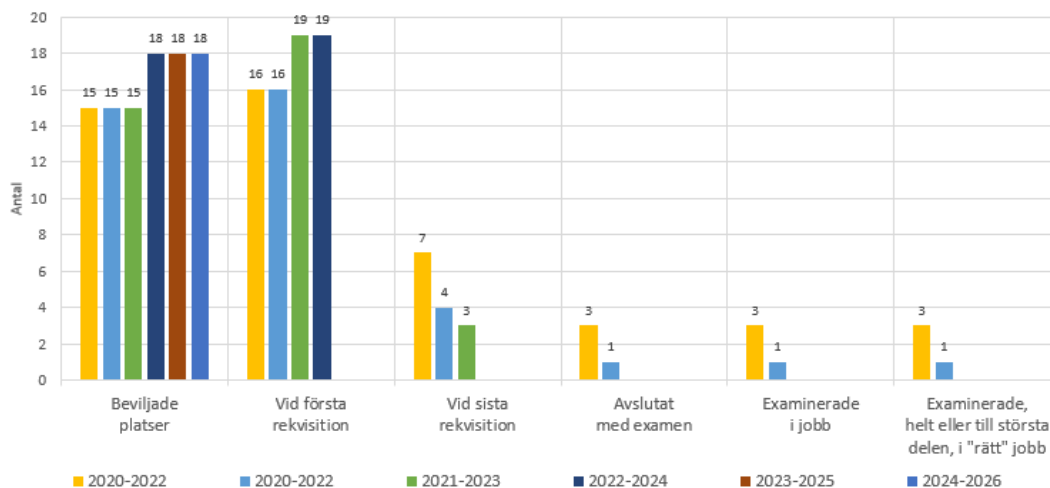
I resultatdiagram 1 ovan ser vi att få personer tar examen från utbildningen och hamnar i "rätt" jobb efter utbildningen. Det är alltså låg genomströmning och låg effekt på vad utbildningen levererar till arbetslivet. Vi ser även att problemen syns redan vid första rekvisitionen.

Mellan år 2021 och 2022 har det tagits ett beslut om att minska antalet studerandeplatser men utmaningarna har fortsatt och 2022 är enbart två av de femton beviljade platserna fyllda.

Här är exempel på frågor som ledningsgruppen kan ställa:

- Vad beror den låga genomströmningen på?
- Vilka förkunskaper krävs för att söka?
- Hur marknadsförs utbildningen?
- Vad säger de studerande som genomfört utbildningen?
- Hur bedrivs utbildningen? Hur ser utbildningsupplägget ut?
- Vilka andra frågor kan ledningsgruppen ställa?

Resultatdiagram 2 – utmaningar med studieavbrott

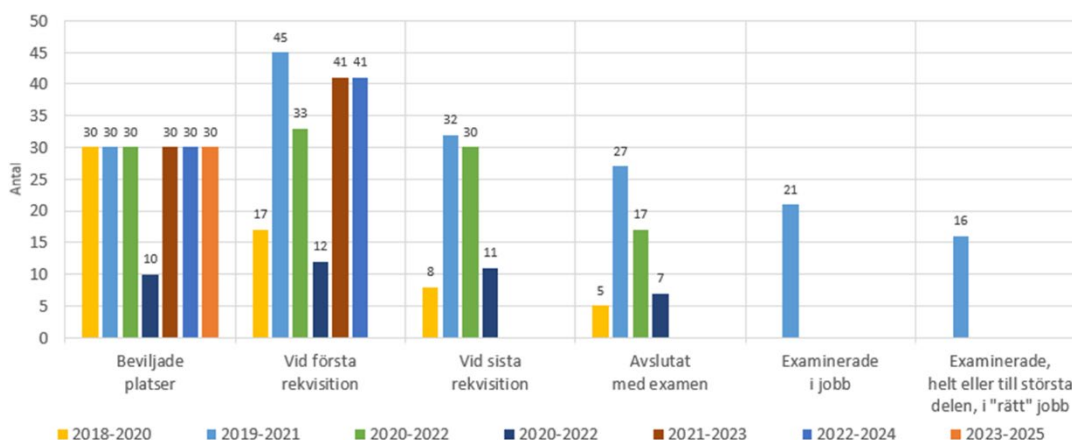

I resultatdiagram 2 ser vi en utbildning som återkommande lyckas fylla klasserna, men där en stor grupp studerande har gjort studieavbrott innan sista rekvisitionen på utbildningen.

Här är exempel på frågor som ledningsgruppen kan ställa:

- Vad är det som gör att de studerande lämnar utbildningen i så stor utsträckning?
- När hoppar de studerande av? Finns det ett mönster i när det sker?
- Frågar anordnaren de studerande som gjort ett studieavbrott varför de vill lämna utbildningen? Vad säger de studerande?
- Varför har de studerande som är kvar på utbildningen valt att stanna kvar?
- Vilka andra frågor kan ledningsgruppen ställa?

Resultatdiagram 3 – utmaningar med låg examensgrad

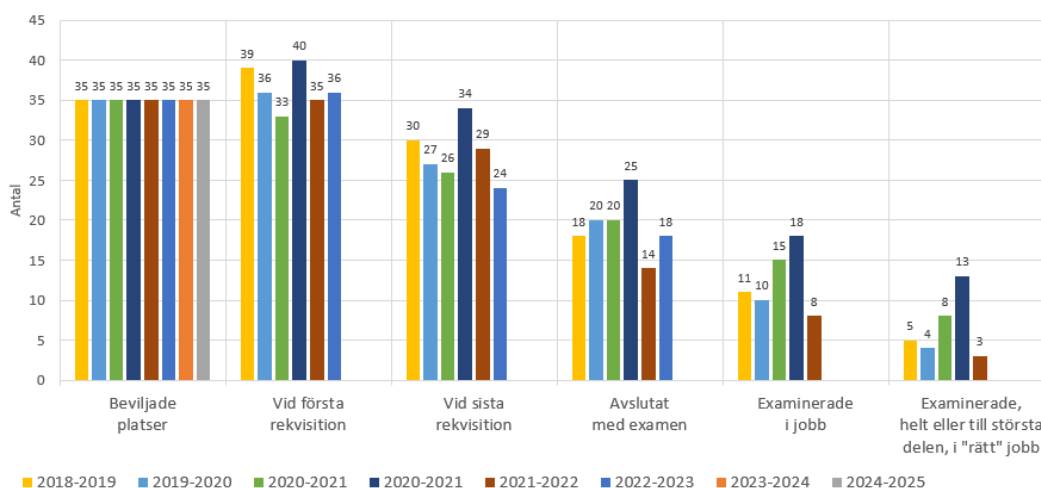
I exempeldiagram 3 ser vi att anordnaren har utmaningar med att få studerande att ta examen. Här kan vi se att de studerande är kvar vid sista rekvisitionen men att de inte tar examen.

2020 startade 33 studerande och 30 var kvar vid sista rekvisitionen men enbart 17 tog examen. Året innan hade 27 av 32 tagit examen.

Här är exempel på frågor som ledningsgruppen kan ställa:

- Vad var det som hände med dem som startade 2020?
- Var det något speciellt som inträffade under utbildningens gång? Vad säger kursenkäterna och/eller andra utvärderingar?
- Hur ser det ut i klassen som startade 2021?
- Finns det moment i utbildningen som är särskilt utmanande för de studerande? Hur är de i så fall utformade?
- Vilka andra frågor kan ledningsgruppen ställa?

Resultatdiagram 4 – utmaningar för de studerande att komma i "rätt" jobb efter examen

I diagram 4 identifierar vi att det är få studerande som kommer i "rätt" jobb efter examen. I denna utbildning kan vi tydligt se att de beviljade studerandeplatserna fylls, det är en del studieavbrott men många studerande fullföljer utbildningen. Det är även flera som inte tar examen.

Här är exempel på frågor som ledningsgruppen kan ställa:

- Varför anställer ledningsgruppsföretagen och andra företag i branschen inte de examinerade?
- Har de examinerade tillräckligt med kompetens efter utbildningen? Om inte, vad saknar de?
- Hur är utbildningsmålen formulerade?
- Har branschen utvecklats men inte utbildningen?

- Finns det helt enkelt inte tillräckligt med behov av den aktuella kompetensen i arbetslivet?
- Vilka andra frågor kan ledningsgruppen ställa?

Resultatdiagram 5 – hög genomströmning och hög andel personer i "rätt" jobb efter examen

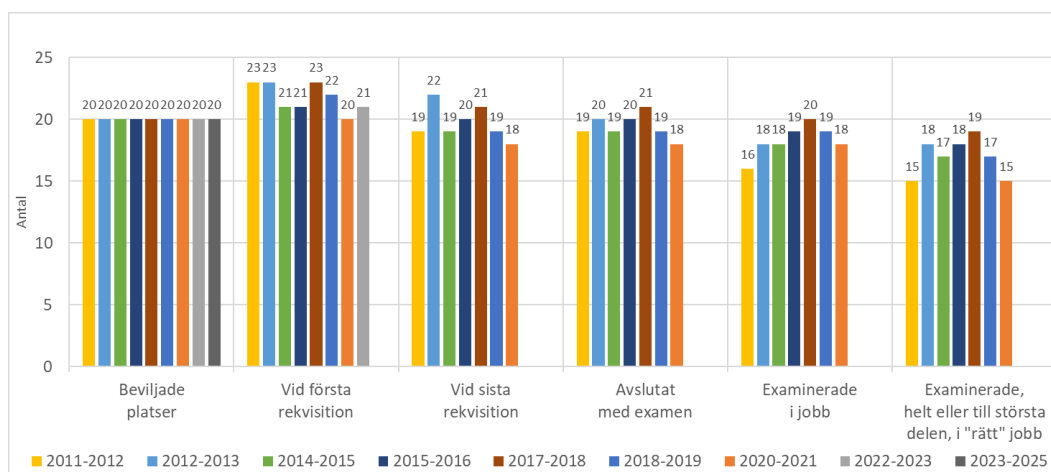

Diagram 5 är ett exempel på hög genomströmning och goda resultat i avseende hur många som kommer i rätt jobb efter examen.

Ledningsgruppen svarar för att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete i utbildningen och att den hela tiden utvecklas. Det finns alltid anledning att ställa frågor.

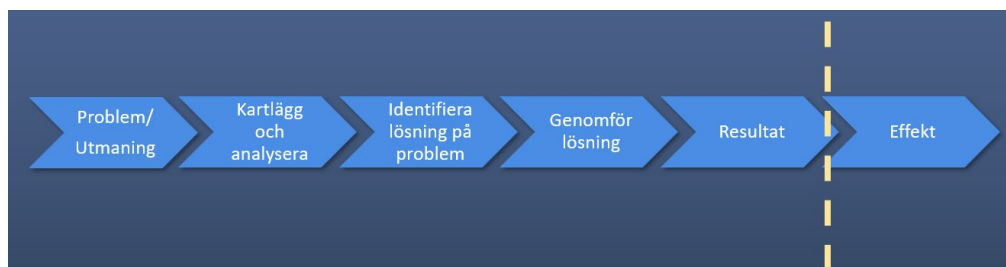
Här är exempel på frågor som ledningsgruppen kan ställa:

- Varför lyckas vi så bra med denna utbildning?
- Hur säkerställer vi att de goda resultaten fortsätter?
- Tar anordnaren tillvara på detta arbetssätt i andra utbildningar?

Vi hoppas dessa bilder gett stöd och hjälp i att tänka runt det visuella underlag som resultatdiagrammet ger. Vill du skapa ett resultatdiagram för den eller de utbildningar som du ansvarar för? På myh.se kan du ladda ner "Självvärderingsverktyget" som innehåller ett arbetsblad där du kan visualisera din utbildnings genomströmning för kommande diskussioner med kollegor och utbildningens ledningsgrupp.

Du hittar självvärderingsverktyget på myh.se, sök på kvalitetsfrämjande stöd och verktyg.

Bild 8. Resultatkedjan – ett verktyg för att arbeta med problemlösning

Steg 1

Vi har identifierat ett problem/utmaning, exempelvis låg examensgrad i en utbildning.

Exempel på frågor att arbeta med i steg 1:

- Vad är problemet och hur påverkar det utbildningens resultat och effekt?
- Vilken effekt/målbild vill vi uppnå med utbildningen?
- Hur påverkar problemet vår målbild/önskade effekt?

Steg 2

Vi behöver kartlägga och analysera situationen. Kartläggningen görs genom att exempelvis ta fram statistik för hur det sett ut över tid. Hur ser de studerandes kunskap om yrkesrollen ut? Hur ser de studerandes branschkunskap ut? Hur ser studiedokumentationen ut? När allt underlag finns på plats i kartläggningen så kan vi börja analysera.

Hoppa inte över kartläggningen och analysen för att gå direkt till steg 3, det vill säga att gå direkt till att identifiera en lösning av problemet. Det kan ta tid att ta fram underlag, men att identifiera en lösning utan diskussion och analys är att göra något planlöst.

Exempel på frågor att arbeta med i steg 2:

- Vad finns det för befintlig information/underlag om problemet i utbildningen?
- Finns det statistik?
- Har andra liknande problem? Till exempel i näringslivet eller i andra utbildningar.
- Finns det goda exempel där de löst motsvarande problem?
- Vem ansvarar för att ta fram eventuellt kompletterande underlag?
- När presenteras underlaget och för vem/vilka?
- När görs analysen och vem/vilka analyserar?

Steg 3

Här identifieras en möjlig lösning på problemet. Det som är extra viktigt här är att komma fram till ett sätt för *hur* vi ska mäta om lösningen gett resultat.

Exempel på frågor att arbeta med i steg 3:

- Vilka möjliga lösningar finns på det identifierade problemet?
- När tar vi beslut om vilken lösning vi vill prova?

- Vem ansvarar för lösningen?
- Hur kan vi mäta resultatet av lösningen?

Steg 4

Handlar om att genomföra och följa upp lösningen.

Exempel på frågor att arbeta med i steg 4:

- Vem ansvarar för att genomföra lösningen?
- När genomförs lösningen?
- Vem genomför uppföljningen av lösningen?
- När är det lämpligt att göra en uppföljning?

Steg 5

Här redovisas resultatet av lösningen för de berörda, exempelvis ledningsgruppen, som analyserar lösningen. En lösning/åtgärd kanske inte ger det resultat vi eftersöker. Det kan leda till att vi behöver gå tillbaka till kartläggningen och analysen eller så behöver vi upprepa lösningen/åtgärden ett antal gånger.

Exempel på frågor att arbeta med i steg 5:

- Vad gav lösningen för resultat?
- Är vi nöjda med resultatet som lösningen gav?
- Vill vi fortsätta att upprepa lösningen/åtgärden?
- Behöver vi gå tillbaka i resultatkedjan för att hitta andra möjliga lösningar?

Steg 6

Verktyget synliggör en process som sätter en riktning mot den önskade effekten. I resultatkedjans sista steg, diskuteras och analyseras om lösningen/åtgärden gav den effekt vi var ute efter.

Exempel på frågor att arbeta med i steg 6:

- Gjorde aktiviteten som var lösningen på problemet så att exempelvis utbildningen kompetensförsörjer arbetslivet ännu bättre? På vilket sätt?

Bild 9. Lägg in ditt resultatdiagram här

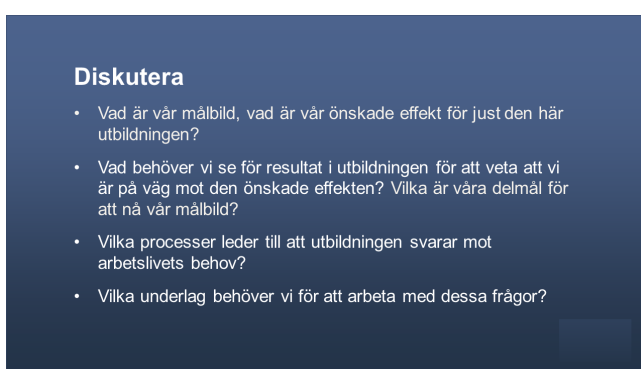
[Lägg in ditt resultatdiagram
här]

På denna bild har du möjlighet att lägga in det resultatdiagram du/ni vill diskutera och analysera.

Vill du skapa ett resultatdiagram för den eller de utbildningar som du ansvarar för? På myh.se kan du ladda ner "Självvärderingsverktyget" som innehåller ett arbetsblad där du kan visualisera din utbildnings genomströmning för kommande diskussioner med kollegor och utbildningens ledningsgrupp.

Du hittar självvärderingsverktyget på myh.se, sök på kvalitetsfrämjande stöd och verktyg.

Bild 10. Förslag på frågor att diskutera

Diskutera

- Vad är vår målbild, vad är vår önskade effekt för just den här utbildningen?
- Vad behöver vi se för resultat i utbildningen för att veta att vi är på väg mot den önskade effekten? Vilka är våra delmål för att nå vår målbild?
- Vilka processer leder till att utbildningen svarar mot arbetslivets behov?
- Vilka underlag behöver vi för att arbeta med dessa frågor?

På bild 10 finns fyra förslag på diskussionspunkter att arbeta med i workshopform tillsammans med ledningsgruppen eller andra berörda parter.

Diskutera:

- Vad är vår målbild, vad är vår önskade effekt för just den här utbildningen?
- Vad behöver vi se för resultat i utbildningen för att veta att vi är på väg mot den önskade effekten? Vilka är våra delmål för att nå vår målbild?
- Vilka processer leder till att utbildningen svarar mot arbetslivets behov?
- Vilka underlag behöver vi för att arbeta med dessa frågor?

Förslag på underlag

Exempel på <i>kvantitativt</i> underlag som visar på RESULTAT	Exempel på <i>kvalitativt</i> underlag som visar på RESULTAT
<ul style="list-style-type: none">• Hur många sökande, antagna, examinerade finns i utbildningen• Hur många studieavbrott görs och när?• Är det fler män/kvinnor som avbryter utbildningen?• Hur många är i "rätt" arbete 6 månader efter examen?	<ul style="list-style-type: none">• Vad har LIA-handledarna för synpunkter på de studerandes kunskaper?• Vad har de studerande för förbättringsförslag efter avslutade kurser?• Finns det ett samband mellan eventuellt underrepresenterat kön och avbrott i utbildningen?

Exempel på <i>kvantitativt</i> underlag som visar på EFFEKT	Exempel på <i>kvalitativt</i> underlag som visar på EFFEKT
<ul style="list-style-type: none">• I vilken region är de studerande yrkesverksamma?• På vilka företag/organisationer kopplat till region har de studerande fått anställning efter examen?• Hur många av de studerande är i "rätt arbete" 1–3 år efter utbildningen?	<ul style="list-style-type: none">• Hur vet vi att arbetslivet anser att de studerande har relevant kompetens när de kommer ut i arbetslivet?• Upplever de examinerade att de har relevant kompetens i arbetslivet, direkt efter examen och 1–3 år efter examen?

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås
www.myh.se